

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 115 (6446), 1966 ч. май 17, вторник 1. Өрттө 2 көп.

АГРОТЕХНИКАНЫ ШЫҢГЫ САГЫЫР

СЭКП-нин XXIII съездинин шийтпирлерин амыдыралга боттандырар дээш Тыванын колхоздарынын болгаш совхоздарынын шөлдеринде бо үзө часын хову ажылдарын кидин түлүктүрүр. Май 15-ке чедир республикада чазын чажып тарып тараа култураларынын тарылгазынын планы 56,9 хуу күсүттүнген. Наа-Хем районунун тараажылары часын хову ажылдарынын баштайгы хүнеринден эгелээш организастыг, бедик темпийг анылдааш, ам тараа култураларынын тарылгазынын планын 90,7 хуу чедир, оң иштинде кызыл-тастың чажылгазын доосканнар. Наа-Хемчилер тарылганын чүгө темпийин зөөс, оң-биле кады шынарын база бедиктенер. Барыш-Хемчик, Бай-Тайга, Өвүр, Тес-Хем, Танды районнар тараа култураларынын тарылганын орту эрттире бергенер.

Оң-биле кады республиканың кыйы-аа районнарына часын хову ажылдарын бир дөм чорударын эгээр-бойдузун болгаш шөг-үниң байдалы чайгаар негеп келген турда-ла, тарылганын темпийин дык оожум чоруп турарын демдеглезе чогуур. Ылаңгыя Улуг-Хем, Бий-Хем, Чөөн-Хемчик районнарың ажил-агыйларында тарылганын темпийин дык оожум чоруп турар. Эдиз хай ажил-агыйларда чамдын техниканы амылга ам-даа кирибоз, септелгени багай чорутканын, ажил үзүндө техникти дуузын дүргөн чөйрөбей турарынын, үзүм сөөртүлгези үзүмдөй бээрин болгаш өскө-аа чылдагааннараң тракторлар анаа туруп бээр таварылгалар бар.

«Улуг-Хем» совхозтун тракторларының үштүк бир мезин анаа турар. Оң уламындам ында часын чер аңдырылгасы ам-даа хай артып, тарылганын темпийин дык оожумнадып турар.

Республиканың часын суггарылганын темпийин база дык оожум чоруп турар. Май 13-ке чедир оң планын чүгө 45 хуу күсүттүнген. «Сельхозтехника» Чадаана, Танды каттыгышынынарының мастериналарына ажил-агыйларын септелген үнүзүн тракторлары ам-даа бар. Ол каттыгышынынарынын начальниги эштер Ермеленко биле Зайцев олар бо чылдың тарылганын ол тракторлары амылгаар бе, азы амылгаар бе дээр дугайын харыялар умурулгалар.

Дүмүт дээш демиселге амылдың темпийинден аңгыда, ЭН КОЛ ЧҮВЕ — ОҢ БЕДИН ШЫНАРЫ БОЛУР. Агротехникти негелдерин карымын-биле үзүр чорутканын фактылары чер-черде кистүп турар. Мақаа республикада улуг тараалың амыл-агый болур «Тингелге» совхозту хамараш-тырып болур. Ында чер амыланын културасын көмүч чазыс. Черни кыдыра болгаш ооргалыг кылдыр аңдарар, барындаа чөк черге үзүмнүн чажырың нормазын көвүдөдүр, азы куудулар чоруктар бар. Совхозтун чамдын бригадаларында чажып тараа черлерин үзүмнүн харуунуң кырында чытылар, шөлдерин кыдыгылар, септелгени үзүмнүн урган черлерде буаңнап теккен үзүмнүнн каш-каш килограмм-биле санаар. Ажилды үрей кылганын дээш кымы-аа тоагарыг хемчег хүлээт-пэн.

«Кен-Тей» совхозта эрте чажар тараа култураларынын чажылгазы доосулган. Ынчаар-даа ында амылдың шынары база кууду. Харууну багай амылдан кылганындам баштай үзүмнүн чашын чамдын шөлдерден бөк үнүштер аажок үнүп турар. Оларны баш ууш илтирээр хемчег алдындам турар. Үзүмнүн харуун кырында чашкан таварылга бо совхозна база турган.

Республиканың өскө-аа районнарының чамдын ажил-агыйларында агротехникти негелдерин үзүр, часын хову ажылдарында организаст чөк чоруктар бар бооп турар.

Агротехниканын хаматкан таварылга бүрүзүн онза болуушкун кылдыр көөр умурлуг. Ындыг турбуже ажил-агыйларын болгаш бүдүрүлгө эргелдеринин агрономдары амылды үрей кылдыр чорутуу чымчак көрүп, ай-шаанда хемчег албай турары элдегит. Партия, совет болгаш кааза амыл-агый органдарынын, өскө хай-нिति организасталарынын болгаш колхоздарын, совхоздарын ууртукчуларынын талазындам часын хову ажылдарынын шынары дээш контролю ам-даа багай чорудуп турар деп демдеглезе чогуур.

Часын хову ажылдарының шынары дээш хүн бүрүнүн контролюн чорудар болгаш агротехникти негелдени хаматкан таварылга бүрүзүн ол дораан чайладырың хемчезин алып херек. Чер аңдырылгасын, чаштырылгасын, илтирээштинге, суггарылгасын болгаш өскө-аа амылдарга агротехникти негелдени шыңгы сагыры дээш демисел чорудар. Агроном бүрүзүнүн хүлээлгези — механизаторларын амылдын башкары, тус-тус култураларының чажар үзүмнүнн нормазын тургузары, чажылга үзүндө септелгенин канчаар амылдан турарын үргүчү хынаары болур. Бир зөөс чажылганын чуруун үзүн таварылга турар болза, ону чүгө механизатор зөөс, агроном база харыялар умурлуг. Учүткитер, бригадирлер кылган амыл хемчезин хүлээп алырда, хаматканын мурнунда оң шынарын көөр херек.

Механизаторларын кылган амыланың телевинин санаарда оң хемчезин болгаш шынарын катан көөр, бир зөөс эң эң шынарлыг күсүттүнген амыл болза, онзаалдан амыл күсүттүнгенине немелде телевин бээр чуруун боттандырып, материалдыг сомуургалды бедидер. Оң-биле кады механизатор бүрүзүнүн амылга харысалганын бедидер, негелдени дыкыдыр херек.

«ЧЕР АЖЫЛЫНЫ ПРОДУКЦИЯЗЫН БУДУРЕРИН КӨВҮДЕДИРИНИН КОЛ ОРУУ БОЛЗА БУГУ КӨДӨЗ АЖЫЛ-АГЫЙ КУЛТУРАЛАРЫНЫН ДУЖУТТУУН БЕДИДЕРИ БОЛУР. Ол сорулга-биле чер амыланын култураларын бедидер талазы-биле хемчеглерин системазын боттандырыр эргел-жөк чугула: амылалдыг черлерин чөп амылгаар, шын тарылга элмештирилгелерин чорудар, тараа болгаш өскө-аа култураларының дээр сорттарын негелдерин, минералдыг болгаш органиктик химишчилгелерин амылгыт кылдыр амылгаар, харуунун үрелишкин-биле демиселди калбартыр...» деп, СЭКП-нин XXIII съездинин чөк беш чыл планының талазы-биле Директиваларында аныткан.

Партияның съездинин шийтпирлерин амыдыралга боттандырып, кааза ажил-агый култураларынын дүмүттүнүн моон сонгаар бедидеринин эгезин бо чылдың часын тарылгазы салыр умурлуг. Ынчаңгаш гентар бүрүзү агротехникти негелде эгээр тарыттыганын турарын чедип алыр.

Бедик шаңналды тывыскан

Эрткен субботада Бий-Хем районда «Кымыл тараалың» колхозтун клубунга кижилер долдур чыгып келген.

Колхозтун даргазы Петр Васильевич Астафьевке Социалисттик Күш-ажылың Маалымын аты тымыр дугайында СЭКП-нин Дээди Советинин Президиумунуң Чарамын Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунуң Даргазы Б. Ш. Доцаңааа адал номчутпуга, оорусканнар динимтиг адыш чакан турганнар. Оң сонда

«Кымыл болгаш Маска» адыш сымдыгы болгаш Ленин орденни маалымга тымыскаш, оларын оң хөдөөнө чайнаалдыр калдартпа, колхозчулар боттарынын ууртукчузунга өөрүшкү-биле байыры чедип турганнар.

Түңнелде П. В. Астафьев долчу түс чугаалаш, чоңуң, партиянын херээ дээш моон сонгаар-даа мога-шалаг чоңаа амылдарын колхозчуларынын мурнунга бүдүрүскен.

Часын тарылга

В. ВОЛЧЕННО чурал.

БӨГҮН КОМСОМОЛДУН XV СЪЕЗДИЗИ АЖЫТТЫНАР

ВЛКСМ ТК-ның пленумунун дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

МОСКВА (СЭТА). Май 14-те Бүгү-эвилелдин Аныяктарынын Ленинчи Коммунистг Эвилелинин Төп Комитетинин IX пленуму болган.

Пленум ВЛКСМ-нин XV съездинге дараазында айтырылганын чугаалажып көөрүн саналаан:

ВЛКСМ ТК-ның отчөдү болгаш СЭКП-нин XXIII съездинин шийтпирлерин-биле хол-баштыр комсомолдун сорулгалары. (Илеткелчи—ВЛКСМ ТК-ның бирги секретары С. П. Павлов).

ВЛКСМ-нин Төп ревизия комиссиязынын отчөдү. (Илеткелчи—ВЛКСМ-нин Төп ревизия комиссиязынын даргазы Р. А. Мусиевский).

ВЛКСМ-нин төп органдарынын сонгулдазы.

Пленум ВЛКСМ ТК-ның отчөдүн чугаалажып көргөн. Бо айтырылганын талазы-биле илеткелди ВЛКСМ ТК-ның бирги секретары С. П. Павлов кылган.

Бүгү-эвилелдин аныяктарынын Ленинчи Коммунистг Эвилелинин XV съездинге Төп Комитеттин отчөт илеткелдин чангыс үн-биле бадылаан.

ВЛКСМ-нин XV съездинин азымында биетин республиканың комсомолдарынын толдаскылары база кирип турар. ЧУРУКТА: (устүндө куду) съездинин делегаттары Кызылдың бирги үзүмүр барааннар магазининин сатыгызын Лилия Чооду, «Тыва даг-дугу» комбинатынын Ак-Довуракта Бүгү-эвилелдин онза-чугула шының түдүмдө ижестер Анатолий Либенко, Бай-Тайга районун «Талын» совхозунда комсомолчу аныяктарын хойжу бригадалык бригадирин, СЭКП-нин Дээди Советинин депутатка кандидат Мукайты Мадыр-оол, ВЛКСМ Тыва обкомунун бирги секретары Григорий Шырини олар Кызылдан Москваже умударынын мурнуу чарымда.

Фото А. СОДУНАМНЫН.

ПОРТ-САЙДКЕ УЖУРАЖЫШКЫННАР

ПОРТ-САЙД. май 15. СЭТА-ның тускай корреспондентилери А. Стулпактың болгаш И. Березниковский-ның дамчытканы бола:

Совет Эвилелинде хүндүзүл аа-чыларын — СЭКП-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгиниң болгаш совет чазак тылаларын бөгүн Порт-Саид чүректин хамызындай үтүк алган. Оларын-биле кады египет маалыг хоорайга президент Гамаль Абдель Насер болгаш КАР-ның өскө-аа үзүмүр амылдарының база барган.

Порт-Саидке совет аалчыларын найырачын эл-биле хулап алган. СЭКП-нин болгаш КАР-ның куруне тутканын-биле, плакаттар, тоаңпаралыг-биле, байыр чедирген долдундар-биле шийеттинген маалыг хоорайнын кудумчулары таварты совет аалчылар президент Насер-биле кады адык машиналарга олуруп алгаш өрткен. Хоорайнын чүрткыч-

лары чүгө кудумчуларын болгаш шөлдерин зөөс, харын бажынарын балконнарын, крышларын база долдуп келген. Араб-совет найыраалың база КАР-ның болгаш СЭКП-нин үзүмүр амылдарынын ады-дуча кады амылдарынын алдары дээш динимтиг адыш чаксаакчыларын болгаш кыргыз чангызын турда, олар Порт-Саидтин чаа районнарын таварып өрткен.

Өлгөн демиселдерге—1956 чылда Порт-Саидтин камгалакчыларына үлүг чалгай турасаал бедип үнгөн. «Мейдан Аш-Шуада» («Шийеттүргенер») шөлүгө А. Н. Косыгин совет чазак тылаларын мурнунда тускаалайын баарына чөкөк салган.

Порт-Саид камгалалынын мүдөлин совет аалчылар көргөн. Оң делгини чүдүлери Суаң каналынын түзүлүн төөгүзү, даштыкы эжелекчилерге ууур хоорайнын алдарыг демиселди чугаалап турар.

«Мейдан Аш-Шуада» шөлден совет аалчылар президент Г. А. Насер-биле болгаш КАР-ның өскө-аа албан кижилери-биле кады портка барган. Суаң каналынын кол зона-зынга катерлерге — ийи шак дүргүзүндө аян-чорук кылып, порт тузуглары-биле болгаш каналды улам ынай сайыраңгайжыларын амылдары-биле танышкан. Порттун аккорталыгына аян-чорук үзүндө Порт-Саидтин докерлери болгаш порт мастерскаларынын амылчынары совет аалчыларга изиг байыр чедирип турган.

Порттун девишкээринде совет аалчылар муниципалитет бажыныга барган. Порт-Саидтин губернатору М. Тулан совет тылаларын болгаш президент Г. А. Насерин алдары дээш эргитип шайлаа тургаскан. Шайлаага үзүндө президент Насер биле А. Н. Косыгин чугаалар солүш-кан.

КАНДИДАТТАР-БИЛЕ УЖУРАЖЫШКЫННАР ҮРГҮЛЧҮЛЕП ТУРАР

СЭКП-нин Дээди Советинин чедип чыгышың депутаттары кыдыра кандидаттар-биле сонгукчуларын умударышкынына Тыва АССР-де безик политиктиг болгаш күш-ажылы байдалга үргүлчүлөп турар.

СЭКП-нин Дээди Советинин Националлар Советинге сонгулда талазы-биле Каа-Хемини № 649 сонгулда округтун талазы-биле депутатка кандидат эш Галина Васильевна Блинова-биле сонгукчуларын умударышкынына Каа-Хем районун «Кымыл тук» колхозунга болган. Хуралга бүдүрүтүргөн кижин, Бүрөн-Ам школынын башкызы эш А. Логинова илеткел кылган. Партиянын XXIII съездинин шийтпирлерин амыдыралга боттандырар. СЭКП-нин Дээди Советинге сонгулда күш-ажылың бедиктеринг умударыш дээш каа-Хемчилер социалисттик чарытын калбарган амылдан турар. Ажил-агый болгаш култура тургузулушунга беш чылдын баштайгы чылдын бирги кварталында район багай зөөс көргүзүлгелерин чедип алган болгаш эрте чажар тараа култураларынын тарылганын дооскан. Депутатка кандидаттын амылдан турары «Кымыл тук» колхоз бирги кварталда болгаш часын хову ажылдарында эки түннелдерин чедип алганын илеткелчи болгаш санал бергенер демдегелген.

Чүве чугаалаан кижилер эш Г. В. Блинованын ажил-амыдыралын чугаалавышкан, чажылганын берип, коммунисттерин болгаш партия кижигүнү эвестерин бузулбас блоку дээш июнь 12-де бадылаарыне сонгукчуларын кыйгырып турганнар.

Шагаан-Арманын № 656 сонгулда округтунан СЭКП-нин Дээди Советинин Националлар Советинге сонгуктуур депутатка кандидат, Улуг-Хем районун Ийи-Тал школынын бажыны эш Ан-Нис Ашан-ооловна Оюн-биле сонгукчуларын умударышкынына Чаа-Хал сууга болган. Бүдүрүтүргөн кижин-аа, санал берген сонгукчулар-аа коммунизм тургузулуштарынын салгаччыларын өөрдөп, кижилеринге эш А. А. Ойунну чүтүлдүт амылдан, үлүг-хуузун кинирин келген чугаалап турганнар. Үлүс өөрдүлгезин улам-на сайыраңгайжылар талазы-биле сонгукчулар чүгүла чажылганын кандидатка берген.

СЭКП-нин Дээди Советинин Националлар Советинге Чадаанын № 655 сонгулда округтун талазы-биле депутатка кандидат-биле сонгукчуларын умударышкыны хуралы Чөөн-Хемчикте СЭКП-нин XXII съездин атыг колхозка безик демдегелген.

Хуралга санал берген сонгукчулар Хайыракан школынын бажыларында чүртүлгө бажыны, колхозка электростанция турдуру, Хайыракан кааза Советти катан тургузары дээш ыш-каш чугула чажылганын депутатка кандидат Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин даргазы эш Михаил Насевич Мендугеке бергенер.

Беш чылдын баштайгы чылдын бирги кварталында төрүр чус бап хойга онааштыр 107 хураган камгалап алган мурнакчы хойжу эш Сундуй-оол санал берген, бир хойга онааштыр 2,5 кг дүк кыргаш, көмүзүндө дүжарын хүлээрген, июнь 12-де чангыс эп-сөткүлдүг бадылаашкын бөрүнчө округтун бүтү сонгукчуларын кыйгырган.

СЭКП-нин Дээди Советинин Эвилелдин Советинге Кызылдың № 409 сонгулда округтун талазы-биле депутатка кандидат, СЭКП Тыва обкомунун бирги секретары эш Салман Нолбанхерович Төкө-биле умударышкынына Туранга болган.

Бүдүрүтүргөн кижинин илеткелинин сөүлүгө санал бергенер район бирги кварталда эки түннелдерин чедип алганын часын хову ажылынын кижин тууук чоруп турарын чугаалааш, депутатка кандидатка чажылганын берген. Эш С. К. Төкө сонгукчуларын илеткелдерин херек кырынга боттандырып дээш күжүрүшкүлүг амылдарын бүдүрүскен.

Тарылгага бүгү күштү долу ажылгаар

Бистин рейдивис

Часын тарылганы эң кыска хонуктарда бедик агротехникти чүрүмнар эгээр доозары дээш демисел Тыванын эң-не тараалаң району Талыкта майын баштайгы хүнеринден эгелеп түдүктүгөн.

Талыкта база бир эң тараалаң ажил-агый — «Револьюционн чалбыжы» колхоз тараа култураларынын чаштырылганын орту эрттире берген. Ол колхозтун Чалыкта № 2 хову бригаданын казын 3900 га черге кымыл-тасты чажар. Ол дээрде артыктын тараа култураларынын эң-не хөйү болур. Хөй чыл дүргүзүндө бригадирлер турар коммунист С. Г. Кудрявцевке уурткан бо бригада бо чылын кымыл-тастың 13 центнер дүжүттү өстүрүп алыр сорулганы салган. «Харьковская-46» дээр сорттук кымыл-тасты 900 га черге хана караталчак арга-биле чажып турар. Оңу иныг арга-биле чажып дооскан сонда «Скала» дээр сорттук кымыл-тасты 3000 га черге чажар.

«Совет Россия» колхозтун № 2 бригаданында тракторист Мадыр-оол Халбаажык бо хүнерде бирги олуртуу тилмекчи болуп турар. Анык тракторист хүнде тараа чаштырар үлүтүн 200 хуу ажырып турар.

«Элегес» совхозтун № 2 хову бригаданы часын тарылганы кыска хуусада, бедик агротехникти чүрүмнар эгээр доозар дээш салган сорулганын күсүлдеринге чоокшудай берген. Ол бригаданын бригадир Иван Глазырин болгаш оон дуулаачы Кыргыс Тас-оол бригадалык

бүтүлө ажил-хөдөө билдинг башкарып турар. Часын хову ажылынын шынарлары бо бригадала хөй Тараа чаштырып турар трактор агрегаттарындам эштер Голышев биле Авинович олар чангыс шөлө ажиллап, тараа чаштырар нормазын 170 хуулап күдүздүгөн. И. Березников, М. Тугалов оларын чаштырар агрегаттары база-ла бо үстүндө эштеринен тууук чоктар. Шөндү агрегаттарга белеткен турар эштер Ондар Дутержал, Төмүш Армет оларын шудуру ажылын демдегелгени барып болбас.

Хову турлаанда тургузтуганын таарымчалыг чурттаар чер, эки чөп, агитация болгаш култура-массалыг эки ажилдар механизаторларын чедиптирлерин улам-на быжылган, оларын ажил-ишче сорук кирип турар. Социалисттик чарытын түңнелдин дайынчы хуудустарга, көргүзүп самбыраанынга доктаамал чырыпкан турары мында эки чангыс болу берген. Ол ажилдын күсүлдерин ком-мунист, үчүткүн, Алексей Николаев.

№ 2 бригада 1000 га черге кымыл-тасты хана караталчак арга-биле чажып шийтпирлөөн. Тараа шөлүн чаштырылга баш бургугаар белеткен ап турар. Бо дүжүлгө эрткен чылдын эки түннелдин болуп, га бүрүзүндө алыр дүжүттү 2,3 центнер улаттырган.

Бо үстүндө адааныыс ажил-агыйларда четтестер база-ла бар. Чикээ, «Совет Россия» колхозтун № 2 бригадалында тракторларын хөйлер

чөргү барык хүнүн чыга-на болгудай боор. Майын 13-те бо бригаданын 3 трактор үрелген жуурундан анаа тура хүнүн, техниктиг хынаада болжак, хову турлаанда ажилда турарларын радио-биле хандырып, Балгачынның нефтебаза-зында (эргелекчин Флор Кудряшев) эжелкен кывар-чар чүдүлгө суг долумактыг болганында тракторларын олдала системалары чандыкта амылданастай боор. «Револьюционн чалбыжы» колхозтун № 2 бригадалынын төлүгө хөй кижин чурттап турарындам оюн-дөкөк чедиптес, бо бригадалын «механизаторлар чөм аймак-биле ууктүлүшкүлүгү» хандырылган турар.

Районун чамдык ажил-агыйларда часын хову ажылынын темпийин көчүт оожум чоруп турар дээрин рейд бригаданы демдегелтүр. «Межегей» совхоз бо казын 17 мүн га черге тараа култураларын чажар. Совхозтун 5 бригадаларын бо ажилды күсүлдүр дээш демиселге кирген. Бригада бүрүзү-ле хүнде 1000 га черге чаштырылганын чорудуп, бузулуңуң бүтү-ле ардалары оларда бар. Ынчаар-даа бо дүжүлгө оларга болуу-биле ажилдаш шыдавын турары хомуданып, оон чылдаганын болаа: техниканын үрелишкини болгачок-ла болжудай бөрүндөп тракторлар анаа турар чорукка тургузуп таварып, турар, адыкын мас-терлер ол чөптестерин, чөк кылдыр дээш көчүтүпүшкен ажилда турарлар. Селжаларга үрелги уу-тук кылдыр тускай дериттинген автомашиналар чедиптирлерин чаштырарга агрегаттары кам-каш шактар улаштыр анаа турар уурга тавар-жып турар.

Чамдык трактористер ажилды хол-дашты-биле кылдыр чорукту болдур-уп турар. № 1 бригадалык механизаторлары черни бижек чөк аңдаачы-биле аңдарган. № 5 бригада аңдаачыны ханы аңдарар кылдыр таварыштырып алган. № 4 бригадалык трактористер эштер Синахоев, Голышов олар черни аңдарарын чүдү-гаралап калшкан. Өскөлерге үлгөр болур мурнакчы механизаторлар «Межегейде» хөй. Оларга Межегей-нин чоргалары М. Михайлова, А.

Суханов, Н. Стродубов, А. Голышев болгаш өскө-аа механизаторлар хачаарлар.

«Бомунунунна херели» колхозка болгудан дууригени байдалы ма-наа көргүзүп көрөш. Олег Васильев болгаш Оюн Мадыр-оол оларын уурткан бригадаларын механизаторлары кеш хүнер бургугаар кол-лективтин араалашкын кылганын баштап бугу теген. 2 ажил хүнүн дүргүзүндө анаа тургулаан. Бо бригадаларын хову турлааларына механизаторларын ады-чөкн көчүлгө багай. Столованын аң-даа эки бедидер кылган, механизаторлар чүрт-түр чөп хилит, сөөк, ады-сала чедиптес, чырык чөк, чүлүр демдегелген. Колхозтун ажил-агый эргелекчин коммунист Илья Сергеев механизаторларын ады-чөкн экижи-дип, оларын амыдыралыга таарымчалык байдалы тургузарын ооруна харын ол дөт хун улаштыр араалаш келген. Бо үстүндө четтестер колхоз даргазы эш Ф. Блигинни-ге, партия организасталарын секретары эш А. Ардачага билдинг тур-да-ла, олар четтестерин уузулар талазы-биле чөгүрү үзүндө хөмчег-ли алган.

Бо үстүндө адааныыс ажил-агыйларын механизаторлары часын хову ажылдарын дүргөн, эки шынардык, илангы тараа култураларынын чажылганын майын 20-де доозар дээр сорулганын күсүлдүр дээш ажилдап турар. Үстүндө айыттынган четтестерин доп-дорзан уу-тукташ, ажилдын темпийин дүргөдүр, оон шынарын экижидип, механизаторларын ажилдарында, оларын хову турлаанга чурттаарында, шынарында бүтү-ле таарымчалык байдаларын тургузар болза, ол салдыгын соруга айыттынган хууса-зында күсүлдерин дээр алган.

Л. ЧАЙБАР, республиканын кааза ажил-агый министрствозунун жинерин.

Н. ВАННОВ, Д. ТАРЖАА, радио дамчыдыга болгаш телевидение комитетинин тускай корреспондентилери.

Т. КЫЗЫЛ-ООЛ, Ш. ШЫННА, тускай корреспондентин.

АНЫЯКТАРГА АРЫН

ЧАЛГЫННАН ГАН ЧАЛЫЛАР

Г. ШИРШИН,
ВЛКСМ Тыва обкомунун бирги секретары

Өсүп ВЛКСМ-нин XV съездин, Ленинчи салгалыларын политиктиги чыгыш болуун аягына аяктады. Комсомолчулар-нын хей миллион ариалыгынын эртект дөрт чылдарда кылган ажылы сезд түзүлгөн болгаш оларнын мурунгу практиктик чаа сорулгаларын салыр.

Аныяк Ленинчилерин бо чыгыш онзагай уеде, СЭКП-нин XXIII съездинин төгүдүг шийтирилген амыралга бот-тадыр дөш хайнышкынын күш-ажылы, политиктиг көдүрүшүнүн уеинде болуп өртүп турар. Партиянын XXIII съездин бугу чуртуну коммунисттеринин, ажылчы чоннарын күжүн коммунисттиг тургузушкунун ээлеген сорулгаларын күөсүдиринче улам-на сырый мөөнөзүн.

Совет аныяктарын коммунист кижизилдигинин айтыртылган ол сезд уугу кичөөгөйин салган. Тыва АССР-ни комсомол организациы аныяктар кижизилдигинин талазы-биле партияга негелден харысалгалы-биле билип, боду-нун практиктик ажылы база-ла чымдыг туруш-биле үнөткөн көр.

Тыванын комсомол организациы ВЛКСМ-ниң съездинге организаци-ей талазы-биле улам-на быжыккан, хураалын өскөн, кажангызыдан-да артык сырый каттыжышкынын туурамын турар. Оң аныяктарга кижизилдигин салдыр онза күөстелген. Бир эвес ВЛКСМ-нин XIV съездинин бугурунган олбастык комсомол организациынын хураалында 17 муң комсомолчу салалып турган болза, инчаарга амыг уеде оларнын саны 23 муң чөөк-шүлү берген. Дөрт-ле чыл иштинде Ленинчи комсомолга Тыванын оолдар, кыста-рыдан 6 муң эң ак кижилерин хүлөп алган бис.

Тыванын комсомолу чүгел сан талазы-биле эвес, харын шынар талазы-биле эс-

кей: комсомолчуларыннын 35 хуузу дээди болгаш ортумак эртектин. Тускай эртектин оолдар, кыстарнын саны дыка өө берген. Республиканын улус ажыл-аг-ында, культура фронтунда эмчи, инженер, техник, башкы, агроном, зоотехник болгаш өскө-даа мергежилди комсомолчуларын хейу-биле алап, санап болур.

Бир эвес оларнын ажыл-ишинин, соци-алисттиг чарыжынын, аажы-чаанын ду-гайын чугаалаар болза, чоргааралды бугу-редир чүе-ле хей. Аамыктын мурунунда комсомолчуларын болгаш аныяктарын политиктиг, күш-ажылчы идепкейин көрө-лидер. Республикада бугу-ле комсомолчу-ларын 50 ажыг хуузу материалдыг бугу-рулгенин кавызында киржин турар. Олар бугурунчу күөстөрүн хөгжүдүзгө кир-жи, боттарынын холдары-биле үлөтүр бугурунгаларын, чуртталга бажынаарын, школаларын, клубтарын, кызыл булуна-рын болгаш өскө-даа туугаарын тутчу туралар.

Республиканын аар үлөтүрүнүн баш-тайгы болур Ак-Довурак даг-дугу комбинатынын туугучулары комсомолчу-лар болгаш аныяктар болуп турары онза өөрүчүгү-дүр. Бугу-эвилде ужу-дузгалыг шалыпчы-комсомолчу бо туугунун баштай-гы ээлеген—даг-дугу фабрикасын олар ажылгалта киргеш, Төзөн чуртту белик шынарлыг даг-дугу-биле өртүп турар. Ол комбинаттын ийги ээлеген ажылгалта ки-рерге, бистин чоргааралымыс улам уугу болур, комбинаттын продукцияны Комму-нисттиг партияны, Совет чаккы оон-да өөртүр.

Бо туугун оолдар, кыстары ажыл-

дарына, тууду тургузарына өөрениш-шаан, коммунисттиг өзү-биле чурттаарына база өөренип, политиктиг кайналышкы-нын школанын өртүп туралар.

Ак-Довурак туугу эргелелинин база «Тыва даг-дугу» комбинатынын аныяк туугучулары ВЛКСМ-нин съездинге алдар болдурган чарышка күш-ажылчы чедиш-кинерлиг болганын рапорттаан. Улангыя Кужугет Балдар-оол, Евгений Черненко оларнын аныяктар бригадалары, болбаа-радыла фабрикасында Лена Неклюдова-нын, Борис Касаевтин ээлчеглери, алек-триктер бугу болгаш оон-да өскөдөрүн эки ажылы онзаал демделгери күө-чиг. Демделгери машинини Ооржак Багал, шарыкчы Любков Степанин, туугучулар Марфин Виктор, Канзай Сарыг-оол, аабой-чик Комухун Алдан-оол болгаш өскөдөр көөрүнүг үлөгөр-кичкен көргүзүп кел-гелен.

Кызылдын №3 АТА-сында Иван Фро-ленковун уугурун чолдучуларын ком-сомолчу-аныяктар бригадалары беш чыл пла-нын талазы-биле Директиваларын чуга-алаалып тургаш, боттарынын аргаларын база курлавыларын санап, беш чыл пла-нын бугу техника-экономика кыгурун-лере 3 чыл 8 ай хуузада күөсүдир деп хүлээлген алган. Аныяк чолдучулар ол хүлээлгени эки күөсүдир эгелен болгаш беш айлар планын майын 10-ла 145 ху күөсүстенин, ыччангаш комсомолдун съез-

динин телектиг белек-биле утказынын ра-порттаан.

Республика типографиязынын аныяк по-лиграфистери беш чыл планын дөрт чыл 5 ай иштинде күөсүдир деп сөзүн берген. Оларнын ажыл-херээ сөзүндө карышпайн турар.

«Тыва кобальт» комбинатын дериин болгаш ажылгалта кирерин колдунда-ла аныяктарга онаган. Бо хүннере мында хей-хей аныяк туугучулар, инженер-тех-никтиг ажылдакчылар ажылдап турар. Ук комбинаттын туугунда Михаил Чертыга-шевтин бригадалары чарыштын тилектези болуп, ВЛКСМ обкомунун аныяк туугу-лар бригадаларын аразында шилчир Кызыл туугун тууду турар.

Көдө ажыл-агылда комсомолчуларын комсомолчу съездинге белек-база-ла хейу-биле санап болур. «Сут-Хал» совхозун Ак-Дашта аныяктар фермазы эки ажылдап келген. ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туугун ол ферма быжы-биле тутушсаан. Мында аныяк савчылар өрткен чылын бир икентен-не ортума-биле 2216 кг. а бо чылдын бирги кварталында — 555 кг сүтү сагган. «Чыраа-Бажы» совхозун Шык-Бажы, «Барлык» совхозун Бижиги-Тал, Тандыда дужула станциязынын төп сүт-баран фермалары болгаш Бай-Тайга района «Тэди» совхозун хойжу бригадалары (бригадир комсомолчу съез-дин делегаты Мадыр-оол Мукайлы) сезд мурунун социалисттиг чарыжынын

база-ла муракчылары болууларын.

Социалисттиг чарыштын база бир эгелек-чиз «Тилелге» совхозун №7 хову бри-гадазы тарыла мурунун аныяктарын че-диншиктинг чоруткан, тарыа культуура-рыннын тарылазынын теминин дүрөткөн. Ук бригада СЭКП-нин XXIII съез-динге алдар болдурган чарышка чеди-п алган чедишкенин дөш ВЛКСМ ТК-нын тураскаалдыг ыкмели-биле шаңнаткан. Ол бригадала аныяк механизаторлар Ми-хил Акан-оол, Ооржак Энир-оол олар хүн бүртүнү ажыл нормазын 250—275 ху күөсүдир туралар.

ССР-нин орденери болгаш медалдары-биле Тыванын көдө ажыл-агыланын му-ракчыларын шаңнаан. Ол шаңнаттыр-галарын аразында Танды района «Комму-низмнин херели» колхозун хойжуу Мон-гун Алай-оол, «Совет Россия» колхозта саанчы Светлана Кукун, дужула ста-нциязында саанчы Оюн Чечек, «Тэди» совхозта хойжу-бригадир Мадыр-оол Му-кайлы, «Барлык» совхозта саанчы Саа-Саара, «Найрал» совхозта саанчы Тат-ла Наваштай, «Сут-Хал» совхозта саанчы Ондар Шортак олар болгаш оон-да өскөдөр областин комсомол организациынын чор-галандырып турар. Шап чымдыг аныяк шолбаннарга Тыванын бугу чөпү чорга-ларын эргиле.

Улус өөредилгенинде, кадык камгала-лында, культура чырыдышкын албан че-леринде, савыг шугурунда болгаш амыл-рал халдыртал организациаларында бугу-ле эки ажылдап турар аныяк кижилер-ни бо кыска чүгүлде алап демделгери бе-ге ийик. Олар шугу-ла республиканын

ажыл-агыл, культура хөгжүдүлгөсүнө арга-ла салышкынарын кирип туралар.

Аныяк оолдар, кыстарын өөредилгеге, техниктиг билиглерге чүткүл дыка өскөн. Өөредилге черлеринде студенттерден, школаларда өөреникчилерден аныяк, ажылдагышан өөренип тураларын саны 5 муң кижге чед берген. Аныяктарнын интернационалчы кижизилдиге, поли-тиктиг өөредилгени улам-на күөстелген.

Комсомолдун ажылына кол чүе—шко-лачыларын, пионерлерин, аныяктарын болгаш комсомолчуларын революшчу, да-йынчы, күш-ажылчы чакчаларга кижизилдир болур. «Аныяктар—бистин кел-ири уеис. Бистин революциаларыннын уе-шгаларыннын харылазын олар үрүгүчү медепер билип чорутунар. амыралды оң бугу-ле ханымы-биле болгаш нарынны-биле билип ап, коммунисттиг тургузары дөш болуун ролын база харысалгалын медепер өөреникчери деп күөтүр турар бис», деп, эш А. И. Брежнев СЭКП-нин XXIII съездинге чугаалаан. Республиканын комсомол организациалары аныяктарга идепкей салдыр чедирилгенин аны-бур аргаларын ачылап, тематиктиг кеездер-нин организастап, хамааты дайыннын, Ада-чурттуу Уугу дайыннын киржи-чилери-биле, бугурулге муракчылары-биле болгаш хоочун салгалын кижилери-биле ужуражышкынын кылып турар.

Ыччалда-да бистин ажылымыста чө-пестер бары чажыт эвес. Улангыя аныяк кижилер-биле кижизилдиге ажылдарын чажытсап чорутарынын арганын копка-ажылап турар бис. База-да, бугу-ле че-лерге организастыг, чурунуг чорукту быжыглар, аныяктар ортуунга кижизилдиге ажылдарын хейрилери, аргаларын савыраптагышлар ужурап бис. Ол дугайында бистин бугу-ле сорулгаларымыс ВЛКСМ-нин XV съездин тодалар.

БИСТИН ҮЛҮҮВҮС

Чедерин тарыа-хадылап ховуларын эргилдир чар аңдарып, чон-ла болза дүжүт амаал чоругура экини чүү дээр! Сагышка чаагай күөдөр төртүтүнүп, чаа-чаа ажыл-херектерге улам-на соруу кири кыйгырып келир. Ыччангаш дөш ховулар дөш хей төктүп, нүжүвүс хей үнгөн. Чүгө дээрге ол ажыл-ишчи болгаш ажаагыч кижилерге ынак, өл-гө болуун байлаан харам чонка бээр.

Бистин бригадалары чыл бугу-ле тарыа культууразынын бедин дү-жүдүн амаал ап, бодуун мурунуга салган сорулгаларын алдарлы-биле күөсүдир келген. Чедишкенин чамыда — коллективтик эп-найы-ралы, күш-ажылчы сагыла-чурмуун бедин дөшкөдө тургустунган-дыр. Бисте быжыггаан бугу-ле 17 тракторларын чоругу хуузазында бедин шынарлыг септеп дооскан. Нинти тарылга шөлү 3250 га, оң иштинде кызыл-тас 3000, кууруза 250 га. Шык базырышкынын 7 амыл хүнне-ринде чоруткан болгаш чаштырылганы бедин агротехникте дөшкөдө үргүлчүлүшүз.

Бригаданын 28 механизаторларын 7 кижин өөредилге комбинатында, 3 кижин Красноярскин даа ажил-агыл институтунда бот-өөредилге-биле өөренип турар. Өөредилгенин, хей-ниини болгаш онашкан ажы-лыга кызымак, өг-бүленин үлөгөрлери бисте хей. Оларга Нек-оол, Ондар Борис, И. Баженов болгаш өскөдөр хамаарыш. Бригаданын 7 кижин өөренип коммунисттиг күш-ажылдын шалыпчылары деп бедин атты тывыскаан.

Бистер комсомол бөлүүнүн ишти амылын солун, хандыкшылдыг болгаш утпа-шынарлыг болдур дээш бугу-ле хемчеглери ап, комсомол хураалдарын темалар аайы-биле эрттирип, диспуттарын, номчулга конфе-ренцияларын, коллентивтик кино көрүлгелерин чорудуп, кур чер совхозунун келир уезинин дугайында сагыш-сетилин ханызындан беседаны кылып, хол бөмбүүнү болгаш стол теннисиин талазы-биле марылзалалары ор-ганизастан турар бис.

СЭКП-нин XXIII съездинге күш-ажылчы белектерлиг ужуражыр дээш сезд муруну чарынын социалисттиг чарыжына эгелекчи саналды үндүргөш, алган хүлээлгенин алдарлы-биле күөсүткен бис. Кылган амыл халас барбаан: бисте ВЛКСМ Төп Комитетинин тураскаалдыг ыкмели тывыскаан. Аңаа соруу кирип, улам бугурунчулуг амылдап, бодуу-сун XV съездинге Чедерин дөшкөдөрүн уткуп, оң ажыл-чорудуга-ын хайнышкынын кижизилдиге кады хайгаарал, съездин шийтир-лерин амыдыралга боттадыр дээш ий дапкыр күженишкенин бол-гаш күөсүдир бис.

З.ООРЖАН,

Чедиг бригадала комсомол бөлүүнүн секретары.

Тыгылды «Тилелге» совхозу.

АМЫДЫРАЛ СОЛУН

Бистин комсомолчуларын амы-дырал солун болгаш хуулу. Чал-дыралын дөш сөстөр үндүрүдүр. Олар шугу хей-ниини амылын ийде-биле кыргышкыны, өскөс-даа амыл кыргышкыны турар кижизилдиге. Ол дээр, чүткү-даа му-рунда, аныяктарын дымтанган экин ишк организастап, хостуг шыгын чөп ажылдап, культу-луг дөшкөдө бедидерине үлө дөшкөдө кыргышкыны турарын боттадыр дээр.

Комсомолчулар боттарынын кү-жү-биле стадион тууду эгелеп, ВЛКСМ съездинин ажит-тынар хүнне чедир доозарын иштеткелде, сөзүн эгеп чимдир-нар. Чүзүр эки деритти-ген стадион ам белек болгон. Мок мурунда бисте уран чүгө колдот турган болза, ам спорт-биле өрү кады каржы, бугу кол-хозчуларын күш-ажылчы идеп-кейин улам ийке көдүрү турар апар.

Бисте хостуг ишк кады кижизилдиге боду турары дөш, кү-мү-даа кылыс, аңаа-ла дымтанган чымдар, чүгө үдүр эвес, ол харын хей-ниинин амыкты ажыл-

дары — шөптөшкүн, өскөс-керт, уран чүгө белектер, концерт, ишк көрүлгелери, спорт-чоннар-биле сырый холбошкан. Ол бугу концерттеринге комсомол кижизилдиге, кижизилдигин өг-бүлелери шугу киришкен. «Кай-ран бот дөш ийде 11 комсомол-чулар ойнап, марк маржынарже 300 ажыг комсомолчулар ажыл-даарлар. Организаци-массалыг амылдарын ээледеп чорудар талазы-биле комитет кижизилдиге Х. Мурзю, С. Дюзу, С. Серен-Доржу олар бистин шолбаннары-ныс апарганнар.

Комсомолчулар бугу-ле ажыл-херектиг эгелекчери—оожураал бисте чүрөктер болгонда, бистер чаа-чаа күженишкенин-биле, чол-додык аргалар-биле амыдыралды хуулу дөшкөдө амылдап, чурт-тал, дымтанган билер болур чүрү-лүс бис.

К. МАДЫР-ООЛ,
«Большевик» колхозта ВЛКСМ комитетинин секретары,
Барыш-Хемчик район.

„ВЛКСМ-ниң Хүндүлел демдээ“

Чидик орден богажыгына беш адыр сымдыс каал каан турар. Оң даа ортуунда Илчидин чурал комсомол демдээн дүрөзүп сиилип кыл-гал. ВЛКСМ-ниң XV съездинин бугурунган комсомол Төп Комитетинин бугурунун шийтирин баугар тургускан «ВЛКСМ-нин Хүндүлел демдээ» ол-дур. Ону ааватарга, туугаарга, колхоз-совхозтарга ачылдап тургаш шыларгай чедишкенин болгаш, эртект, уран чүгө, спортка эки уугу тилкелерин чеди алган, кайчыкча орлан-өс, шугуру болгаш мадырлыг чоруктары кылган оолдар, кыстар ол дөшкөдө адыр. Аныяк-тарнын коммунисттиг кижизилдигинин талазы-биле уугу ажылы чорудуп турар бистин эң талантлыг активчилеринске база ол шаңалды тымсыр.

Ушну арын

ВЛКСМ-ниң XV съездинге республика типографиязынын комсомолчулары болгаш аныяктары күш-ажылчы белектер-биле ужурашкан.

Чурукта: (солгай талазындан оң талазынче) бугу-рулгенин муракчы комсомолчулары өртүкүлөр брига-дири Н. Самарский, комсомол комитетинин секретары паралакы Р. Никонова, цинкограф Ю. Ищенко, паралакы С. Чомков, холгалакчы С. Скрипальников, кор-ректор Т. Подваленко, цинкограф Г. Горбунов, өртүкү Н. Бол.

Фото В. Рачковскин.

Аныяктар чоруп орлар

Уер ышкаш чайгааралдын күжү эвес, Уе-шганы ылап билген чаа күжү — Адаларнын шынын херээн уламчылаан Аныяктар хере басып чоруп орлар. Наступ чорбан туугуларын шалып тутчуп, Хөгжүлгенин тазалан салып магадылаан,

Улуг чурттуг дээрта хүнүн бугун сиилбээн Уран-шөөр аныяктар чоруп орлар. Ховуларын үнүш-биле шимеп, сырып, Чылар-чылас малдар сүрүүн доорутуруп, Ховорайга суурнуң маңын дөшөштирген Чымыш-ишчи аныяктар чоруп орлар.

Амыг шагнын дүрүмүгө шынын чурттап, Адаларнын эрес чаңын дөшөп-салгап, Эргил, чааңык мислинге чаныш билбес Эрес-дидим аныяктар чоруп орлар.

Коммунизм бединдиге чиге көрүп, Хонук бугу үлөгөр ижин тола санап, Адаларнын улуг херээн уламчылап, Аныяктар хере басып, чүткүп орлар.

Алдын-оол ДАРЖАА.

Ч А А Ч А Д А Ж Е

ВЛКСМ бодууну амы-лак коллективтик уду-рутулгын Ленинчи при-циптерин пымгыны са-гымынын, комсомол-дун иштин демократ-иянын бугу тала-биле хөгжүдүрүш. ВЛКСМ-нин бугу кижизилдигин аныяк-чорудуга-ын болгаш калбак индустриалыктын, шугу-чүдүлгенин болгаш бот-шугу-чүдүлгенин у-дуртулгун тургузары бар.

Оларнын ортуунга комсомолду сагын турар сорулгаларын бот-тадырларда, комсомол боттадырларга уду-рутулганы күөстөдүрүп, ху-рал-сугулааны кижизилдигини школалар болдур турар бис. Ыччангаш комсомолчу бугу-рунун онаашкан ажы-лыга, өг-бүленин бол-

гаш хей-ниинин му-рунуга харысалгалы бедидерин чеди ал турар бис.

Комсомолдун иштин амыктын эгелекчиз — комсомол эге органи-зациаларын секрет-арлары болгаш орла-лакчыларын пын ши-лде алырында кол ха-маарышын билер бис. Олар амыл-ишке кызы-мак, мораль талазы-биле аргы, организациы ме-тежизилдиге, бугу-лугу-тун кижилер болур ужурулуг. Бисте Берт-Дар комсомол эге органи-зациаларын секрет-ары аныяк коммунист М. Дирин дужулаалыг комсомолчу организациаларын бирээл. Ол комсомолдун иштин амылын чорудуу амы-лыгы, өг-бүленин бол-

лар-биле байлыдып, аны-бур культуура-массалыг амылдарын эи-лелдеп, курал-сугулааны эки белектер, бедик дөшкөдө организациы эрттирп келген. Ху-ралдык шийтирилгенин комсомолчуларга дүрүм болгаш оны амылдарга боттадырларын ча-чы болдурган бис.

ВЛКСМ-ниң XV съездинге комсомолдун иштин амылын улам сайзырайтгылар ду-гайында уугу чугаа болуру ийдирил. Бистер ону ханымы-биле өөренип, амылымыста уду-рутулга болдурчуп, чаа өзү-биле амылдар бис.

С. АРТЫНА,
«Тес-Хем» совхозта комсомол комитетинин секретары.

Күш-ажылчы айтыналдар

Комсомолчулар болгаш аныяктар улус ажил-агылнын бугу-ле ады-ларында идепкейлиг кижизилдиге, «Тес-Хем» совхозун Орунку-Шына-да аныяк коммунисттер болгаш комсомолчулар амылдап турар дөртүк хой-жу бригада элэн чедишкенин чеди алган. Бригадир коммунист Нам-най Уркунович Селенин уугурунгалы-биле кышты эки организастыг эр-тирген, малдын чеми четчир саныг белектерин, олар-белчир шын ху-вааттыг турган. Хойжулар салуунарын дөшкөдө ап, чуртта болгаш даштында байдалар-биле таныжып, СЭКП-ниң XXIII съездинге күш-ажылчы белектер-биле ужуражып, чаагай херектерин кылганнар.

Бригадага 3669 төрүү хойну быжыггаан болгаш 2922 хой төрөөн, эш 2937 хураган алдыган. Дыка хай аныяк хойжулар эки көргүлгелерин чеди алганнар, ылаңгыя бригадир Селен Намай 100 хойдан 100 хураган-ны, а бригада ам бугу төрүү 100 хойга онааштыр ортума-биле 80 ажыг хураганнарын алган, хой оладыгышкан.

СЭКП райкомунун бугурунун болгаш райкомунун каттышкан ху-ралынын шийтирилгени уң бригадала СЭКП райкомун, райкомунун болгаш ВЛКСМ райкомун шилчип чоругу Кызыл туугу тывыскаан бол-гаш бо муракчы бригаданын үлөгери-биле район төвөгө күш-ажылчы алдарын кызыл туугу көдүргөн.

Ш. СЕРЗДАР,

ВЛКСМ-ниң Тес-Хем райкомунун секретары.

Бистер, Кызылдын үшкү АТА-нын комсомолчу-аныяктар бригадалары-нын чолдучулары, бодуука алган хүлээлгенин күөсүлгенин сөздөдө айтып тур бис.

Чүк сөөртүр талазы-биле дөрт айларын планын даалгалары 1336 тонна турган болза, харын кырында 1878 тонна сөөртүп, планын 1455 хууга күөсүткөдө. Тонна-километр талазы-биле дөрт айның онагыг пла-нынын күөсүлгени 138,6 хуу болган.

Бригаданын комсомолчулары болгаш аныяктары коллективтик хей-ниини амыралында идепкейлиг шолбаннар: уран чүгө, дөшкөдө чыгы-рынга болгаш думазарында, нагаанчыдыга кылырынга болгаш амы-ш-верлээшкн чорударына шугу кирип туралар.

Бистер СЭКП-ниң XXIII съездинин материалдарын бугурун-биле өө-ренип дооскан болгаш 1966 чылдын беш айларынын планын апрель 30-де күөсүткен бис.

Иван ФРОЛЕНКО,
комсомолчу-аныяктар бригадаларын бригадир.

ЫНАК ХЕРЭЭВИС

Комсомолчу бугуру боду күш-культуура-биле кайналар, спорт-ту кылыршын Устава бижээн. Ону амыралга боттадыр аныяктарын күш-культуура бол-гаш спортке хандышкылар амыл — комсомол организациаларын уугу-де онашкан. Ыччангаш олар спортчу шийтирлер бол-гаш организациалар амылгыч идепкейлиг кижизилдиге, комсомолчу-ларын болгаш аныяктарын кам-галал-массалыг амылдарже, күш-культуура болгаш спортту үргү-чү кылыршын организастаар, ССР-ниң Чекестик Күптеринин хураалында алаан эрттирилгени чалышкыны белектер болу-журулуг. Ол бисте кайчар тур-густунган? Алаа уугурунгалы кай хире күөсүдир турар бис?

Спорт—бистин аныяктарын амык херээ апарган. Спорттун аны-бур хейрилдиге: хостуг болгаш тыва хураште, хол бөм-бүдө болгаш шой көдүренинде, шыдыраа болгаш чик атлети-када 200 ажыг комсомолчулар болгаш аныяктар хаара тутту-нар. Оларнын иштинде 30 кижин бирги болгаш ийги разрядтыг спортчулары. Олар чүгө шийи-лек спортчулар эвес, а харын бу-дуртулгенин муракчылары, чаа сөзүн херектерин эгелекчилер.

Мөгелер—башкы Ондар Сюр-оол, электрик Сачы Кертин-оол, мал өчкүзүлгөчү Дадар-оол, хол бөмбүчүлери—башкылар Кал-Бак Давая, Сарга Кызыл-оол, шой көдүрүчүлери—транспор-тист Вячеслав Иванов, чолдучу Дадар

оол Дандар-оол, хаакчылар—хой-жу Артаа Мадыр-оол, комбайнер Дамды-оол Кыргыс, өөреникчи Байыр-оол Кыртал, шыдыра-чылар—чазаныкчы Сержикиев Бол-т, клуб эргелекчиси Байыр-оол Чодураа, башкы Шаранга Кара-оол болгаш оон-даа өскөдөр бистин чоргаараларын чорудуп эгелеп берген бис.

Спортчу бугуру бодуун арга-мергежилни дөшкөдө хостуг болгаш тыва хураште, өг-бүлөгө болгаш хей-ниини черлеринге хууда үлө-лери көргүзүп, күш-ажылдын бугурунчулугу бедидер чорук бистин амыктыг хүлээлгени бол-ур. Ыччангаш спорт болгаш күш-культуура — ол дөшкөдө ууун намын, амылымыста камгалары болур. Аңаа үрө-түндөдө бол-гаш эки белектерлиг ужу-ражыр дөш бугу-ле хейрилгенин дөшкөдө амыл-биле нагаанчыдыга күш-ажылдын бугурунгаларын чорудуп эгелеп берген бис.

Спортчу бугуру бодуун арга-мергежилни дөшкөдө хостуг болгаш тыва хураште, өг-бүлөгө болгаш хей-ниини черлеринге х

Чехословакиянын Коммунисттик партиясынын 45 чылы

Тилелгелиг базым

Чехословакияда 60 чылдык май-ама алаарыг хүнеринин аразында хүндүтүлүп чыккан 14 хүн ээлеп турар. Ол хүн чехословак коммунисттер, республиканын бүтү ажалы чоннары ажалын алганын, тараачыларнын болгаш ажалычын ий-тегилгенчигин талкалаганчында демиселчилер-чакыгыч болгашларнын дайымын эки-тура ээлеп. Чехословакиянын Коммунисттик партиясынын 45 чыл оюн байырлаады биле демдегел эрттирген. Коммунисттерин партиясы тилелгелиг өрүктү эркен болгаш ам социалисттик Чехословакиянын бүтү ажалыраага тоо-тараага база улап башкарышкан, эрге-чакыгычага туруп турар.

Прага-Барлин, улустун бажыны. Алаа 1921 чылдын май 14-те 369 делегаттар коммунисттер партиясынын тургузулга съездинде чыгып келген. Улут Октябрьдин тилелгели, оң дараада болгашлаан революст штурганар, ленинчи Коммунист партиянын тургустууна, буржуадаа үзү чехословак пролетариаттын шиптирлиг демисел — бо бүтү чөн революст күштерин каттыгарына чакылап чакып келген. Ол күштер социал-демократиянын барын үзүтүчүлүккө аскерлик, саттыкчылык чорутуун түнелгелиде социал-демократтык партиянын шүт чарыгынын байдалында быжыккан.

Тургузулга съездин чаа хевирин маселти революст пролетариаттын организациалы — Коммунист партиянын үнелгелин. Ажалын аягынын чакыгыч аай, интернационалы чөн революст партиянын тургузулганын чорутушкуну ол чылда — 1921 чылдын октябрьда болган каттышкан съездинде доогулган. Ол съездинде Чехословакиянын демократияга турган бүтү-ле национал коммунистти организациалар каттышкан. Баттышкан съез организациалыг устаты бадылаан. Ычканаш эрги социал-демократиянын оппозициалынын болгаш сектанч чорутуун билдүргөн, чехословак ажалын шип-чөөшкенинде хей чыттарга тургузуп келген чарыкчылыктын аар уржуктарын ажал эркен.

Чехословакиянын Коммунисттик партиясы демисел болгаш тилелгели алдарыг өрүктү эркен. Баштайгы хүнеринде алааш ол, ажалын алганын болгаш бүтү ажалын чоннарынын революст демисел болгаш. Оң съез бургуу — төгүзү үе, революст күдүрүшкүнүн үеи. Чехословакиянын Коммунисттик партиясы бүтү революст күштерин чакыгы аминчиге тургуу, пролетариат интернационализмин тургуу алаа-биле кезеде демисел келген. Совет Экилелин Коммунисттик партиясы болгаш марксис-ленинчи эске-даа коммунисттик партиялар-биле акы-дука харылаалар оң ажал-чорудулаан кезеде тооладары келген.

Дайын аразындагы чылдарда чехословак коммунисттерин партиясы оппозициалыг үзү демисел күш-тегилерин, бодуун хүрээленин сыры каттыштырышкан. Чугула негелелерин боттандыра даш тургушкуннарда ажалын алганын баштаан. Чуртта революст шип-чөөшкенине массаларын үзүтүшкүзү болуу ролу ол ойнаа. 1932 чылда ажал чоктарын күдүрүшкүнү, ол-ла чылда дагыларын ажал социализмкы, чехословак пролетариаттын эске-даа массалыг күдүрүшкүнери коммунисттерин шүтү үзүтүшкүзү-биле болуп турган.

Кажан Германияда фашисттик диктатура тургустууган үеде чуртта бүтү партияларда кара чакыгыч ЧКП фашисттик айымыга үзү ажалын чоннарын демисел баштаан. Коминтеринин VII конгрессинин инициативасын азуаар фашизмге үзү үзүтүшкүзү чакыгыч аай фронтуну тургузуу ажал демисел Коммунисттик партия чорутуп турган. Буржуа чакыгыч ажалын политиктиг улаанышкынын аскертерин, совет-чехословак харылааларын экилден чорутуп ажалын шиптирлиг ороолашты турган. Республикага напонал халалты таварыштырган Мунхен алаадашкынын чүгө коммунисттерин партиясы шүтү бургуу шаккан.

Фашисттик эжелелдин үеинде партия ханы чакыт байдалга тургаш, ажалын чоннарын фашизмге үзү демисел үзүтүшкүзү. Чехословак улустун хосталыгы демисел чакыгыч ажалын аминчиге болза, ЧКП-нын үзүтүшкүзү-биле эркен олоок национал тура халыктын болгаш Прагадын ажалын чоннарын тура халыктын болгаш.

1945 чылдын майда Совет Армияны Чехословакияны хостаан партиянын болгаш күрүшүн аминчиге турган чаа үеи ажалыч. ЧКП үзүтүшкүзү-биле чарыкчаларын чорутушкуну, а 1948 чылдын февралда бургууз реакциянын сүлгүзүн чыткан шаккан сонда социализм тургузушкуну үзү-чонну күдүрүшкүзү. Ам социализм чехословак индустрияны аминчиге бүтү ажалында тургустуу турар. Социализм индустрия чедикчилерин келтир турар. Ач чуртта үзүтүшкүзү бүтүрүлгө дайын чуртындагы демисел беш каган ажал турар. Коммунист партия ленинчи кооператив панын Чехословакиянын оңкай байдалында таарыштыр чедикчилер ажалыган. Чехословак ажал ам беш хей чылдарда кооператив принциптери-биле келтир турар. Чехословак үзү бодууну Коммунист партиянын үзүтүшкүзү-биле социализм индустрия калба-биле тургузушкуну боттандырып база коммунист чорутуу шипчигине баштайгы белекчилерин үзүтүшкүзү турар.

Чехословак коммунисттерин партиясы бодуун 45 чыл оюн ЧКП-нын эжелелгел XIII съездинде белекчил лозунгун алаа-биле байырлап эрттирген. ЧКП-нын XIII съездин майын түнчүзүнде чыгыш. Съез социализм тургузушкуну күнүк түнелерин чыгашаа келер болгаш келер үеде перспективаларын айтты. Экономиканы хөгжүдүшкүзү, ажалыраага демократтыг хевирлерин хөгжүдүшкүзү база халыктын, марксизм-ленинчи принциптерин үнелгелиде, чехословак индустрияны ийелгел чакыгыч ажал улам майа быжылаарын панын ол хүдүл элдер.

Чехословакиянын Коммунисттик партиясы интернационалы акы-дука халыктын чорутуп болгаш СЭКП-биле база коммунисттик болгаш ажалын эске-даа партиялар-биле марксизм-ленинчи чакыгыч ажал түзүшкүзү бек ач чорутуу. СЭКП-нын XIII съездинде бодуун чедикчил байырынга ЧКП ТК-зын бирги секретары эш Антонин Новотныйн демдегел турган-биле алырга. Чехословакиянын Коммунисттик партиясы Совет Экилелин Коммунисттик партиясы-биле интернационалы акы-дука халыктын чорутуп болгаш ийелгел чакыгыч ажал быжык харылаалары холбаттыр турар.

И. МАСЛЕННИКОВ,
СЭТА-нын корреспондентин.
Прага.

«КИЖИНИН ЧАРАШ БОЛУРУ ЧУДЕЛ»

Самагаланын Култура бажыныга чоокта чаа болуп эркен келгелин темалы «Кижинин чараш болурун чакыгыч чүдөл» деп атыг болган. Култура бажынынын шипте ол эжелел белекчил ажал-буру планктар, шодулаа чыгып, хуан чечен сестериг чуртулар астынгыган. Кижини темалы холбаттыр район эмелгелин болгаш библиотекка ажалычларын шипте алган номнарын делегелери.

«Кижинин чарашын чакыгыч чүдөл» деп темалы лекциянын район эмелгелин аминчиге В. Русанов кылган. Экин бодуун лекцияны кижинин мага-бодуун кадык чараш болурун, ажал-чан, ажал-хевир талаа-биле културалыг бодуунга эркен чүдөлү чүдөлери баш ол бүтүгө баган чедир чүдөлери чорутууларга чуртуу болган.

Дараада «Бо платце, костюм мэн арм-шырамыга таар-дыр-бе» деп темалы чуртуулаа тайылар болган. Язы-буру оңуу, хевирлиг шалы-шери, костюмдерин, сарафанын түзүшкүзү келгелин. Култура бажынынын спензиче улаа-хуулу үзү-чонну тургуулаа. Самагалдай ортукан шипте ажалын Олга Русанова биле дараадаа эркен чечен бажычмы Микитина Аня-оол олар хей бургуушкуну хевир байдалын, олар калдык-кадык кижини таарыштыр тайылар турган. Самагалдай эмелгелин сестрамы Тамара Дудичин тургуулаа турган даарал алган платце-костюм үзү чорутуу конурун.

Чорутуу сөөлүнде «Шын тапчыла, кылаштан өөр» деп белекчил Самагалдай шипте ажалын бажычмы Сат Седенма кылган. Оң улаштыр тапчы эжелел болгаш эң чараш, эң тапчылаан эжелел Намырай, Чымы, Сарылар, Иргит даш эжелелге-даа шипте ажалыгы тапчылаан.

Интерактив викторина алаа солуг болган. Кижинин кижини чакыгыч ажал хей айтырыларын чорутуу аминчиге сөөлүнде, бажычмы Н. Тараа, Д. Кандарма олар эң хей айтырыларын шип халымын, панын ажалыган. Мана-эң баштай организациалыг мылдыг солуг темалы болгаш хей кижини чакыгыч келер хөгүл, чорутуу солуг эркен.

Тес-Хем район.
Е. ТАКЫ.

ДАЙЫНЧЫ

Тайды районда «Коммунисттик хевир» келер ажал-агай ар-тегилерин келтирүу, пенсионер, 1923 чылдан баш СЭКП келтирүу Д. Н. Бегалин огул Дадар Бегалин ажал үеде Совет Армиянын хүрээлелиде шери ажалын эрттир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«Хүдүлүг Даржаа Кудукпа-ев».

Бистин келер шери ажалын эрттир турар Силерин огу-нун Дадар Даржаев дайынч болгаш политиктик белекчил бек келер шери ажалын эр-тир турар. Төрөөн чуртун мур-унга бодуун мдыктыг хамааты хүдүлгелин ол тергени эң эр-тир, команданыл чегини мак-талып чедип алган. Оң алаадаа миди чакыг келер:

«